

AVRUPA KONSEYİ

BAKANLAR KONSEYİ

AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ: İDARE HUKUKU ALANINDA İDARİ KARARLAR İLE MAHKEME KARARLARININ İCRASI HAKKINDA REC (2003) 16 SAYILI TAVSİYE KARARI

(Bakanlar Komitesince, Bakan Vekillerinin 9 Eylül 2003 tarihli 851. Toplantısında kabul edilmiştir)

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Statüsü'nün 15.b. maddesinin hükümleri uyarınca;

Avrupa Konseyi'nin amacının, üyeleri arasında daha büyük bir birlik gerçekleştirmek olduğunu göz önünde bulundurarak;

Özel kişilerin idari sistem ve yargı sistemine olan güveninin sürdürülmesi, bu nedenle gerek idari mercilerin özel kişilere ilişkin yükümlülükleri kapsayan kararlarının gerekse idare hukuku alanındaki, özel kişi haklarının gözetilmesine yönelik mahkeme kararlarının icra edilmesi gerektiğini göz önüne alarak;

İdari mercilerin işlemlerinde, bu mercilerin aldıkları kararların özel kişilerce etkin bir şekilde uygulandığının farz edildiğini göz önüne alarak;

İdari mercilerin kararlarının icrasında özel kişilerin hak ve menfaatlerinin dikkate alınması gerektiğini göz önüne alarak;

Bu bağlamda, (77) 31 no'lu Karar'da öngörülen, idari mercilerin işlemleri açısından ferdin korunması ile ilgili genel ilkelerin ve R (80) 2 sayılı Tavsiye Kararı'nda öngörülen, idari mercilerce takdiri yetkilerinin icrası ile ilgili ilkeleri hatırlatarak;

Ayrıca, idari hususlarda muvakkat mahkeme koruması hakkında, bir idari kararın icrasının kararın muhatabı özel kişilerin ciddi şekilde zarar görmesine yol açması halinde yetkili yargı merciini uygun muvakkat koruma tedbirlerini almaya mecbur tutan R (89) 8 sayılı Tavsiye Kararı'nı hatırlatarak;

Adaletin etkinliğinin idare hukuku alanında yargı kararlarının, özellikle bu kararların muhatabı idari merciler olduğunda icrasını gerektirdiğini göz önüne alarak;

Bu bağlamda, mahkeme kararlarının makul bir süre içinde icrasının ayrılmaz bir parçası olarak görülmesi gereken Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile koruma altına alınan hakları hatırlatarak;

Ayrıca, kamu yükümlülüğü hakkında, üye devletlere kamu mercilerinin gerekli fonların bulunmaması gerekçesiyle yükümlülüklerini icradan kaçınmalarını engelleyecek uygun mekanizmayı kurmalarını tavsiye eden R (84) 15 sayılı Tavsiye Kararı'nı hatırlatarak;

Son olarak, Avrupa Adalet Bakanlarının 4-5 Ekim 2001 tarihinde Moskova'da düzenlediği, "yargı kararlarının etkin icrası ile ilgili genel yaklaşım ve araçlar" hakkındaki 24. Konferansı'nda alınan, Avrupa Konseyi'ni "mahkeme kararlarının icrasına yönelik

olarak Avrupa düzeyinde ortak standart ve ilkeleri belirlemeye" davet eden 3 no'lu Karar'ı hatırlatarak;

Üye ülke hükümetlerine, bu Tavsiye Kararı ekinde verilen iyi uygulama ilkelerini kendi mevzuat ve uygulamalarında takip ederek, idare hukuku alanındaki idari kararlar ile yargı kararlarının etkin icrasını sağlamalarını tavsiye eder.

Rec (2003) 16 sayılı Tavsiye Kararı Eki

I. Özel kişiler hakkındaki idari kararların icrası

Uygulama sahası: bu bölümde yer alan ilkeler, kamu merciiince alınan, kişilerin hak, hürriyet veya menfaatleri üzerinde gerek fiziki gerekse hukuki olarak doğrudan etkisi olan her türlü tedbir veya karara uygulanır.

1. Uygulama

a. Üye devletler, özel kişilerin, hak ve menfaatlerine yargı mercilerince sağlanan korumaya bakılmaksızın kanun uyarınca malumat sahibi oldukları idari kararlara uymalarını sağlayacak müsait bir hukuki çerçeve oluşturmalıdırlar.

b. Bir kararın temyizi ile birlikte kendiliğinden tehir seçeneğinin kanunla öngörülmediği hallerde, özel kişilerin, hak ve menfaatlerinin korunmasını sağlamak amacıyla, çekişmeli kararın uygulamasının tehirini idari veya adli mercilerden talep edebilmeleri sağlanmalıdır.

c. İdari mercileri işlerini yapmaktan gereksiz yere alıkoymamak ve hukuki kesinliği sağlamak için özel kişilere bu talep yolu makul süreler içinde kullanılmalıdır.

d. Tehir taleplerini cevaplarken, idari merci ve kanunla bu sürecin dışında tutulmadığı sürece yargı mercii, kamu menfaati ve üçüncü kişilerin hak ve menfaatlerini dikkate almalıdır.

2. İnfaz

a. İdari mercilerce infaz aşağıdaki güvencelere tabi olmalıdır:

i. infazın kanunla açık bir şekilde öngörülmesi;

ii. kararın infaz edileceği özel kişilere, usulüne uygun olarak karara bağlanmış acil durumlar hariç olmak üzere, idari kararın gereğini makul süre içinde yerine getirme imkanı tanınması;

iii. infaz uygulamasının ve infaz gerekçesinin, kararın infaz edileceği özel kişilerin dikkatine sunulması;

iv. herhangi bir para cezası da dahil uygulanan infaz tedbirlerinde ölçülülük ilkesinin gözetilmesi.

b. Acil durumlarda, infaz usulünün derecesi davanın muacceliyetiyle ölçülü olmalıdır.

c. Özel kişiler, hak ve menfaatlerinin korunmasını sağlamak amacıyla infaz usulünü temyiz edebilmelidirler.

d. İdari merci bir infaz usulünü uygulamazsa, hak ve menfaatleri infaz edilmeyen kararlar korunanlar için yargı merciine başvuru yolu açık tutulmalıdır.

II. İdari mercilerle ilgili yargı kararlarının icrası

1. Genel hükümler

a. Üye devletler, yargı kararlarının idari mercilerce makul bir süre içinde uygulanmasını sağlamalıdır. Üye devletler bu kararların tam etkinliğini sağlamaya dönük her türlü gerekli tedbiri kanuna uygun olarak almalıdırlar.

b. Bir yargı kararının bir idari merci tarafından uygulanmadığı hallerde, söz konusu kararın özellikle bir emir veya cebri para cezası yoluyla icrasının talep edilmesi için uygun bir usul getirilmelidir.

c. Üye devletler, yargı kararlarını uygulamayı ret veya ihmal eden idari mercilerin bundan mesul tutulmasını sağlamalıdır. Yargı kararlarını uygulamakla sorumlu kamu görevlileri de bu kararları uygulamamaları halinde disiplin, hukuk ve ceza işlemlerine tabi tutulabilmelidir.

2. Para cezası ile ilgili yargı kararlarının icrası

a. Üye devletler, para cezası ödemekle mükellef oldukları hallerde idari mercilerin bu mükellefiyetlerini makul bir süre içinde ifa etmelerini sağlamalıdır.

b. Bir idari mercinin bir para cezasının ödenmesi ile ilgili yargı kararını uygulamadığı için ödemekle mükellef olduğu faiz tutarı, benzer bir durumda bir özel kişinin idari merciye ödeyeceği faiz tutarından az olmamalıdır.

c. İdari mercinin para cezasını ödemesini engelleyecek bir mali sıkıntıya düşmemesi için uygun karşılığı ayırması sağlanmalıdır.

d. Para cezasının ödenmesi ile ilgili yargı kararlarının idari mercilerce uygulanmaması halinde, üye devletler ayrıca söz konusu idari mercilerin mallarına, kanunun öngördüğü sınırlar dahilinde el koyma ihtimalini düşünmelidirler.